Список використаних джерел

1. Телегузова О. Як залучити молодь до політики? [Електронний ресурс] / Телегузова О. – URL: https://sdplatform.org.ua/blogs/144/ak-zaluciti-molod-do-politiki (дата звернення 2.04.2019).
2. Улютіна О. Будьте активними та реалізуйте свої ідеї! [Електронний ресурс] / Улютіна О. – URL: https://nubip.edu.ua/en/node/53955(дата звернення 2.04.2019).
3. Ипсен Дж. Молодежь и политика [Електронний ресурс] / Ипсен Дж. – URL: http: //www.index.org.ru./journal/23/ipsen23.html(дата звернення 2.04.2019).

Ярослав Нечитайло

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З ДІТЬМИ СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Розвиток соціальної роботи розпочався ще в далекому XX ст. З роками соціальна робота набирала більшої тенденції розвитку так як за останні роки зросла роль діяльності соціальних педагогів. Значний контингент осіб, які потребують допомоги, є діти, котрі опинились у скрутній життєвій ситуації. Вагому їхню частину складають діти, позбавлені батьківського піклування. Дослідження проблеми підготовки майбутніх соціальних робітників для роботи з такими дітьми набуває пріоритетного значення. За даними Державного комітету статистики, загальна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в країні становить 100678 осіб. Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються й навчаються у школах-інтернатах для дітей сиріт, порівняно з 2001 роком, збільшилася в 1,4 рази [1, с. 47].

Проблема соціальної роботи з різними категоріями дітей та молоді є предметом вивчення багатьох сучасних науковців. Зокрема, проблемам сирітства, причинам зростанню Соціального сирітства та соціальними наслідками позбавлення дітей батьківської опіки присвячені праці вчених С. Воскобойнікової, Б. Кобзаря, А. Ліханова, Н. Міщенко, А. Нечаєвої, Є. Рибінського, В Яковенка [2, с. 23].

Метою статті є висвітлення особливостей соціальної роботи та культурологічної підготовки спеціалістів для роботи з дітьми, позбавленими батьківського піклування; системи знань та умінь, якими має оволодіти соціальний робітник для ефективної співпраці з дітьми, які в силу певних обставин залишилася без опіки батьків.

Для неповнолітніх особливо важливу роль відіграє референтна група, тобто їхнє найближче оточення. У більшості випадків це сім'я. Поширеними є випадки, коли діти залишають родину через фізичне, психічне, сексуальне насилля, через злидні та незабезпеченість сім'ї. Такі діти стають безпритульними, ночують у підвалах, незаселених будинках, на вокзалах. Засоби для життя здобувають жебракуванням, проституцією, дрібними крадіжками і участю у злочинній діяльності дорослих.

Робота з такою категорією дітей полягає в доставці у притулки і центри для реабілітації неповнолітніх, у лікуванні й оздоровленні, у соціально психологічній реабілітації, у педагогічній корекції, відновленні (якщо це доцільно і відповідає інтересам дитини) сімейних зв'язків. Та в більшості випадків батьків позбавляють опіки над дитиною. У цьому випадку, таку дитину передають в опікунську сім'ю або дитячий будинок.

На думку дослідників, соціальна робота з неповнолітніми носить специфічний характер, що проявляється у процесі перших контактів соціального працівника з дітьми позбавлені батьківського піклування а саме з дітьми новоприбулими у притулок [2, с. 37–39]. Діти перебувають у пригніченому стані, зумовленому різкою зміною звичного способу життя, переживаннями, пов'язаними з вирішенням їхньої долі у різних інстанціях, розривом колишніх міжособистісних зв'язків. Психотравмуюче значення має невизначеність становища, побоювання, тривога щодо умов перебування в новій установі. Значна частина дітей, які потрапляють до притулку, мають відхилення у розвитку особистості, стані здоров'я, зриви у поведінці.

Зміни обставин суспільного життя спричиняють подальше зростання гостроти і актуальності питань соціальної роботи з дітьми-сиротами, посилення соціального супроводу і соціально-психологічної підтримки цієї категорії дітей [4, с. 29].

Розглянемо соціальний супровід, як одну із форм соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування

Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа здійснюється стосовно дітей, які перебувають на вихованні в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, а також щодо осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [5, с. 15].

Завдання соціального супроводу – сприяти адаптації дитини в новій сім'ї, створенню позитивного психологічного клімату в сім'ї, умов розвитку дітей з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини, забезпеченню оптимальних умов життя дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи із їх числа та захисту їх прав.

Соціальний супровід дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи із їх числа здійснюється за спеціальним планом, який

складається для кожної дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, та особи із їх числа і коригується раз на рік [6, с. 15].

До проблеми соціального супроводу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зверталися М. Р. Бітякова, Г. М. Бевз, І. В. Пєша, Н. Н. Бессонова, А. Й. Капська, Н. М. Комарова та ін. Проте, на жаль, у практичній діяльності соціальних робітників соціальний супровід у більшості випадків не здійснюється.

Соціальний супровід – робота, спрямована на здійснення соціальної опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій дітей та молоді з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

І. В. Манохіна, характеризує, наприклад, соціальний супровід як форму соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами. Вона вважає що дітям-сиротам необхідно забезпечити максимально можливий рівень фізичного та психічного здоров'я, доступ до отримання якісної освіти, надати можливість повністю реалізувати свій потенціал, розвивати почуття самоідентичності, навички міжособистісного спілкування і впевненості у різних ситуаціях суспільної взаємодії. Отже, у роботі з дітьми сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування, соціальний робітник повинен виконувати безліч професійних функції.

Список використаних джерел

1. Тематичне дослідження «Причини інституціалізації і майбутнє молодих людей, які залишають заклади державної опіки», проведене на замовлення Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) Українським інститутом соціальних досліджень у 2001 році. – К., 2001. – С. 47.
2. Соціально-педагогічна робота з дітьми, які залишилися без опіки батьків [Електронний ресурс]. – URL: http://www.allbest.ru
3. Соціально-правові основи діяльності психологічної служби в системі освіти: навч.-метод. посіб. / за ред. І. В. Козубовської, В. В. Сагарди. – Ужгород, 2000. – С. 37–39.
4. Методичні рекомендації соціальним працівникам щодо соціального супроводу прийомних сімей / Комарова Н. М., Бевз Г. М., Волинець Л. С. та ін. – К.: Видавництво, 1999. – 103 с.
5. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід, метод. посіб. / авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002. – 136 с.
6. Про затвердження Порядку здійснення соціального супроводу центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді сімей та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах: Наказ № 1795 від 25 квітня 2008 року [Електронний ресурс] // М-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. – URL: http:// zakon.rada.gov.Uacgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z04.